

DÉLMAGYARORSZÁG

SZERKED: Szerkesztőség: Deák Ferenc
ucca 2. Telefon: 13-33. - Kiadóhivatal:
«Bölcsönkönyvtár és jegyiroda: Aradi
ucca 8. Telefon: 306. - Nyomda: Lőw
Lipót ucca 19. Telefon: 16-34. » » » » »

Szerda, 1928 május 16

IV. évfolyam 111. szám

MAKÓ: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Uti ucca 6. Telefon: 151. szám. » » » » »
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Szerkesztőség
és kiadóhivatal: Andrássy ucca 25.
Telefon: 49. szám. » » » » »

Előfizetési ár: havonta 3-20 vidéken és a fővárosban 3-60, külföldön 6-40 pengő. Egyes szám 16, vasár- és ünnepnap 24 fillér

Jobboldali siker — baloldali győzelem

Vártunk huszonnégy óráig az ipartestületi választások jelentőségének felmérésével. Megvártuk a pogány »Te Deum«-okat és profán »Jubilate Deo«-kat, melyek a váratlan siker megittasult lelkesedésében hangoznak fel a szélső jobboldali politika örheleyn. Ezekkel a rikoltozásokkal, a jelszavak borral öntözött máglyájáról elszálló szópernyékkel nem fogunk vitatkozni. Bennünk csak mosolyt kelt, amikor az egyik sajtóorgánium, ugyis, mint a szegedi közélet »felügyeleti hatósága«, miután pár héttel ezelőtt a szegedi királyi törvényszéket róttá meg, most a város főispánjának küld intőcédulát, amiért az csak közvetlenül lapzártá előtt avatkozott be az iparosok választási harcába. Nekünk derűs látványosság az az olimpiai próbaverseny is, amivel most két lap futtat az — ipartestületi választás érdemeért. Az egyik nincs megelégedve azzal, hogy a másik a saját igazgatósági tagjáról mennyi jót írt. Pedig az a mai vezércikkben ugyancsak könyökgig vájkál a szitkozódó szavakban. Az új rezsim kilenc hónapja alatt ma jelent meg az egységes párt szegedi félhivatalosában az első »saját« vezércikk s az első vezércikkben fejeződvén olvassuk a szavakat: »kaján pofa«. A stílus az ember. Amilyen a stílus, olyan az ember. A magyar publicisztika hangjának emelkedettsége, méltósága és szolemnitása eddig nem tűrte első hasábkon ezt a hangot. Az egységes párt reprezentánsa a nyílt-tér hangját léptette elő vezércikké.

Ezek azonban csak a kísérő jelenségek, a gomolygó füst az örömtűzek felett. Ha azonban a dolgok miért-jét keressük, ha arra keressük választ, hogy mi duzzasztja ilyen gögőre a győzelem vitorláit, akkor a tények más felelnek, mint az örvendezők.

Győzelem-e az, amelyet a szavazásra jogosultaknak egy hatodrésze helyesel? Lehet-e többségről beszélni ott, ahonnan az öt-hatodrészt hiányzik?

Háromezerhatszáz szavazatból hatszáz szavazott a »többség« listájával. A régi időben, amikor az önértetnek még jutott szerep s amikor még nem collstockkal lehetett mérni az az archív vastagságát, nem fogadták volna el a megválasztást azok, akikre a szavazásra jogosultaknak csupán egyhatodrészt-töredéke szavazott.

Felvonultatták maguk mellett a hatalom tekintélyét, megkapták az engedélyt a röpcéduláik terjesztésére, (a baloldali iparosok röpcéduláinak terjesztőit őrizetbe vették), a hazafiság szentélyéből kiátkozta a szegedi Szilveszter pápa azokat, akik nem őket támogatják s nem rájuk szavaznak, az éhes szájakon végighúzták a kormánykegy mézes madzagát és — ilyen felkészültség és ilyen uralmi szervezethez mellett

egyedül a szociáldemokratáknak köszönhetik a választás sikerét.

A szocialistákról úgy beszéltek és úgy írtak eddig, mint akik megméltóztatják az iparosokat, destruálják a konstruktív munkát, nemzetközilek és hazafiátlanok, ellenségei a hazának és a kereszténységnek. S most

azt a sikert, amit nekik, egyedül és kizárólag a szociálistáknak köszönhetnek, úgy ünneplik, mint a józan

megfontolásnak, a »konstruktív« munkának, a keresztény és nemzeti politikai irányzatnak győzelmét.

Pedig ha ez az eredmény a keresztény és nemzeti politikának sikere, akkor — Peidl Gyula megválasztása is az. Köröndy Mátyás ugyanazoknak köszönheti megválasztását, mint Peidl Gyula. Legyenek hát egy kicsit csendesebbek, csavarják le az öröm lámpásait és legyenek illemtudók. Mert a legelemből illemszabály arra kötelezné őket, hogy köszönő levelet küldjenek — a Munkásotthonba.

Ugyanezzel az elfogulatlansággal meg kell azonban mondani véleményünket a magunk táborára felé is.

A komolytalanság, a szervezatlenség, a legjelentéktelenebb helyi szempontoknak a legjelentékenyebb országos szempontok felé való helyezése buktatta el ezt a választási harcot. Mi nem akarunk igazságot tenni abban a sokáig lappangó s a legveszélyesebb időpontban kiejelődő vitában, ami a baloldali iparosok polgári és szociáldemokrata tagjai között szakadást idézett elő. *Peccatur intra et extra muros.* Vélkeztek a falakon kívül és belül egyaránt. Nemcsak helyi szempontból fölmérhetetlen, de országos politika szempontjából is megbecsülhetetlen eredmény lett volna a választási siker. A koncepciózus vezetés, a szereplő személyeken túllekintő értelem nem engedte volna azt meg, hogy jelentéktelen személyi kérdéseken, csip-csup jelölteken s még a legvicinálisabb szempontokat sem betöltő kérdéseken muljon olyan eredménynek sikere, melynek helyi hatása fölmérhetetlen s országos hatása is visszhangos lett volna.

A szervezeten, a választási taktikában járatlan, a polgármesteri bullával kláfkózott, a két fronton támadott s hatósági intézkedésekkel akciójában megbénított baloldali polgári iparosok olyan eredményt produkáltak ezen a választáson, mely minden elismerésre és físzteleltre méltó.

A szociáldemokrata párt határozatával és akciójával megfoghatkozottan és megtörtén is mindössze hatvan szavazattal kaptak kevesebbet, mint a hatalom, az uralom, a tekintély, a demagógia aktivitásával és a — szociáldemokrata párt passzivitásával támogatott jobboldal.

A siker nem lett az övék, de övék a győzelem.

Valóban nem érdemelték meg, hogy egy taktikai hibán elcsusszanak. A hiba az volt, hogy nem mentek el szövetségeseikkel szemben az engedékenységek addig a fokáig, ameddig az iparosbéke megteremtésének útján ellenfeleikkel szemben is elmentek. Súlyos taktikai hibát követtek el s egyedül ennek a taktikai ballépésnek az eredménye, hogy csak a győzelem az övék, de a siker nem.

De

súlyos taktikai hibát követett el a szociáldemokrata párt is.

A szegedi, — de nemcsak a szegedi, — iparosok kezdők még a politika sikamlós parkettjén és labirintusos utvesztőin. Nekik el

lehet még nézni, ha csak a célt nézik s az eszközök jelentőségében tévednek. De a szociáldemokraták a legtanultabb politikusok, akik a legöntudatosabban és legcéltudatosabban cselekszenek és — mulasztanak. Nekik nem volt szabad itélőszéket tartani szövetségársaik felett, amikor azok helyes irányban, ha nem is mindig helyes uton haladtak. Nekik nem lett volna szabad áldozatul dobni ennek a mozgalomnak helyi súlyát és országos jelentőségét. Be akarták bizonyítani az erejüket? Ezzel az erővel mindenki számolt és számol bizonyítás nélkül is.

Nem választhatták volna azonban a bizonyításnak azt a módját, mely legnagyobb, legkérdelhetetlenebb és legkonokabb politikai ellenfeleiknek jutatta a sikert.

Ök maguk bizonyára tisztában vannak ennek a »sikernek« jelentőségével, ám számolni kell annak a tömegnek itéletével, hangoltságával és kormányozhatóságával is, amelyik csak az eredményt látja s nem vizsgálja az eredmény tényezőit.

A szociáldemokrata párt nem állhattott volna oda szekerét tolni a szélső jobboldali törekvéseknek, a polgármesteri bullának, a főispáni enciklikának s a Szegedi Új Nemzedék akciójának.

Soha semmi körülmények között a szegedi szociáldemokratáknak nem lehet azonos céljuk, azonos törekvésük a — Szegedi Új Nemzedékkel.

Az akcióban nem fontos az egyéni érvényesülés. Az sem fontos, hogy a baloldali iparosok közül valóra vált-e valakinek az aspirációja, vagy nem. Nem a baloldali iparosok, de a baloldali gondolat szenvedett vereséget, nem Köröndy Mátyás győzött, de az uszító, a szélsőséges, a minden szociáldemokratában »hazállan bitang«-ot, minden liberális polgárban a hazának és kereszténységnek ellenségét üvöltő mentalitás. S ha nem is ez győzött, ez erősödött. Mert legyünk tisztában azzal: az ébredők kivésznek, kipusztulnak, de az ébredők mentalitása egyre jobban terjeszkedik el a magyar közélet minden társadalmi és állami intézményében. Ezzel a közszellemmel áll szemben a szociáldemokrata párt, sokkal inkább, mint bármikor az ébredőkkel állt s most ennek a közszellemnek szállította passzivitásával a sikert, a választási győzelmet, az eredmény tekintélyét és a többség hitét. És még nem is mult el tiz esztendő sem Országgyűlés s nem mult el öt éve sem annak, hogy az internáló táborokat feloszlatták.

Ennek a választási harcnak tanulsága azonban többet ér, mint amennyit a kudarc árt. Lesznek még választások Szegeden s akár-hogyan rögzít a polgármesteri akarat járszajagján a törvénytelenül összeállított közgyűlés s akár-hogyan is rögzíti a törvényességhez a közgyűlést a belügyminiszter, mégis csak meglesz a törvényhatósági választás is egyszer. A baloldali gondolat, a progresszív világnézet, a jelszavak uralmát detronizáló konstruktív, nemzetépítő munkának politikája csak úgy remélhet itt győzelmet, ha

munkás és polgár összetart.

A széthúzás, akárkinek hibájából következett is be, csak a közös ellenfélnek használ. »Az eszmék barrikádjai« össze kell találkozni pol-